

1869-11-15

AFSENDER

J. C. Jacobsen

MODTAGER

Carl Jacobsen

FAKTA

Type:
Letter

Sprog:
Dansk

Afsendersted:
København

Modtagersted:
Burton-on-Trent

Keywords:
Carlsberg, Industrial archaeology,
brewery design, brewery
technology, export

SUMMARY

About the design and refurbishment of Mellembryggeriet. About export of beer to India, China and Australia.

TRANSSKRIFTION

d 15/11-69

Kjære Carl!

Det var maaske fornuftigt, om jeg ventede med at udtale mig yderligere om Bryggerianlæget, indtil jeg havde havt Din Mening om de Ideer, som jeg i mit sidste Brev bragte paa Papiret, men der er dog nogle Bemærkninger som dit sidste Brev giver mig Anledning til.- Jeg er, som Du har seet, kom-men til samme Resultat som Du, at forlade Projectet om en (tegning) Form, hvorimod jeg nu foreslaar at bygge Kølle-og Bryggeri-Afdelingen saa store, at de kunne rumme et supponeret Maximum af Udvidelser.- Du vil dermed maaske faae noget mere Rum i disse 2 Afdelinger end der strengt taget er brug for, men det meste vil dog faae Anvendelse til Malt og Humlemagaziner, Dampkjedel og Maskine x) Vandbeholdere, Varmtvandskar, osv Rensemaskine, Maltradkammer, Material-kammer, Folkestuer, Cokes Magazin, Skylleplads; maaskee et Laboratorium osv. Disse Anvendelser af Rummet kan Du nu selv gjøre Beregning over og Udkast til, dersom Du synes om Planen i det Hele.- Hvad Køllens

Størrelse angaaer - den endelige Maximumsstørrelse - kan jeg ubetinget anbefale Forholdet i min Kølle der ved 20x21 (eller correctere, naar Skillerumsmuren i Midten og Skorstenens Areal fraegnes) c 400 (kvadrat) Alen paa hver Flage, med Lethed tørre 70-80 Tønder daglig (24 Timer paa hver Flage) 400 kvadrat alen = 1600 kvadrat tommer = c 160 kvadrat Mètre altsaa mere end hos Evershed, men dette giver den Fordeel, at man kan tørre ved en lav Temperatur og at Maltet kan være godt halvt tørt, før det kommer paa de nederste Flager og saaledes aldeles undgaae at blive haardt og at modtage Farve. Med den eventuelle Udvidelse for Øie, vil det være rigtigt at gjøre den første Kølle = 1/4 af det Hele. Naar Bygningen bliver 24 Alen bred indvendig, vil jeg tilraade at tage 3 Alen af Breden til en Gang til forbindelse mellem Malt og Svalehuus, Trapper, Udkastning fra begge (eventuelle) Køller af det tørre Malt. Der bliver da 21 Alen tilbage af Breden, hvoraf Kølleniveau (i sin Tid) tager c 1 Alen. Køllerne faae

saaledes 20 Alens Længde og Køllehuset bør altsaa have 21 Alen indvendig fra Øst til Vest. no. 1 er den første halve Kølle, no. 2 Udvidelse til en heel, no 3 endnu en heel første [tegning]

Benyttelsen af Spildvarmen der ikke er ringe fra Bryggerkjedler og Dampkjedler kan skee paa mange Maader.- Den bedste er at føre Røgen paa Veien til Skorstenen gennem et Jernrør, liggende eller Staaende i et Varmekammer, hvor kold Luft strømmer ind og i opvarmet Tilstand ledes ind i Rummet under Flagerne i Forbindelse med den fra Kølleildstedet kommende Varme Luft.- Dernæst benyttes Spildvarmen af den endnu hede Røg ved at gjøre den øverste Ende af Skorstenen af Jern og lade de ikke meget varme, altsaa "tunge" Dunster fra Køllen stige op langs med denne varme Skorsteen. Dette giver et fortrinligt Træk. Er Du bange for (skjøndt efter min Mening, uden Grund) at lade Dunsterne fra Køllen gaae op i et Hjørne af denne, kan Du lave en Tragt, eller hvad Du vil, over Midten og lade et andet Dunstrør gaae op i Hjørnet ved Skorstenen, Du vil da erfare om det sidste ikke trækker alle Dunsterne af Køllen og ovenikjøbet kold Luft ned igjennem Tragten i Midten.-Dampkjedlerne (der bør helst være 2) kunne anbringes i den ledige Deel af Bryggerihuset eller i Køllehuset, dog saaledes, at de med Lethed kunne bringes ud ved forefaldende Reparation.

Hvor stor Bryggerihuset bør være efter Bygningens Længde fra Øst til Vest, beroer tildeels paa Kjedlernes Form, om de skulle være runde eller langagtig fiirkantede. Den sidste Form har Vogelius, som er godt tilfreds dermed. Deres tværsnit er er U. Bunden er buet nedad hvilket giver et hurtigt Udløb, da den har lidt Fald efter Længden. Denne Form har bl.A. den Fordeel, at Kjedlen med Lethed kan forstørres ved at tage den ene Bund ud og sætte et Stykke til Længden. Ogsaa tillader denne Form at sætte en Damp-enveloppe uden om, hvis Du i siin Tid vil gaae over til at koge ved Damp, som, theoretisk betragtet, maa være hensigtsmæssigt til lyst Ale. Derimod kan Du neppe til Ale tænke paa damptæt lukkede Kjedler som mine, men naar Du seer mit Bryggeries nydelige, propre Udseende som et stadseligt Værelse, vil Du vist faae Lyst til at anbringe et portativt Laag med Damprør som i Bryggeriet i Puteaux. Foretrækker Du imidlertid ligefrem at følge de engelske Former, har jeg Intet derimod at indvende. Jeg

gjorde saa Først af ligesaa med de baierske Former.

II

Naar Bryggerkjedlerne, som jeg antager for givet, skulle indrettes til at varmes med directe Ild, vil jeg meget anbefale, at anbringe Indfyringen fra en saakaldet Fyrgrav eller Fyrrum bagved Kjedlen, overimod Køllen, saa at Pladsen foran Kjedlen hvor Pumpe, Taphane, osv, findes kunne holdes fri for Kul og Snavs og Røg.- Over denne Fyrgravs Hvælving, 4-5 Al bred, kan formentlig Vandkjedlen faae Plads, der vel kan opvarmes ved Damp?- Naar Fyr-graven optager c 5 Alen, Kjedlerne med Muurværk c 5 Alen, og et tilkommende Mæskekar c 5 Alen, kan Bryggeribygning vel neppe have mindre end 18 Alens Længde eller maaske bedst, som Vogelius's,- 20 Alen.Dampmaskinen kan staae i den nordlige Side deraf ligefor Brønden, men kan, om fornødent, senere anbringes i en smal Udbygning mellem Bryggeriet og Brønden.-Hvad Malthuset angaaer, er jeg enig i at Støbkarrene, af Jern, anbringes een Etage Høiere end de tilsvarende Maltpladse, saa at Støbet

kan skydes ud gennem et Hul i Bunden.Selve Maltpladsen beregner jeg saaledes: Paa hvert Loft har jeg 2 Maltpladser à 80 Tdr Loftet har 1400 kvadratalen=5600 kvadrattommer=560 Kvadratmetre. Dette er i vort Klima fuldkommen tilstrækkeligt undtagen seent paa Foraaret, da jeg formindsker hvert Støb til 70 Tdr. Dine Maltpladser til c 30 Tdr behøve altsaa 1400 kvadratalen x 30/160= 262½ kvadratalen og en dobbelt Maltplads 525 kvadrat Alen som i en Bygning af 24 Alens Brede kræver 22 Alens Længde og med Tillæg for Støbkar og Trapperum c 25 Alens Længde. Jeg har troet at Du vilde malte i 12 Dage; hvilket vilde udkræve 3 Maltpladse af nævnte Størrelse, men jeg seer at Du kun tænker paa en 10 Dages Maltning x) og i saa Fald er jo 2½ Maltplads tilstrækkelig og Malteriet tænker jeg bygget med 2 Dragere, d.e. med 8 Al Malterum, hvilket er stærkt nok, selv til Bygmagazin paa øverste Loft, alle Etager hvilende paa Jernsøiler.- I Gjeringshuset derimod antager jeg, at man bør anbringe

3 Dragere med 6 Alens Melletrum og det vil maaske være rigtigt, at understøtte den øverste Kjelders Gulv med Muurpillen eller vel endog at hvælve den underste Kjelder med flade Hvælvinger, selv om man dermed taber meget i høide. Det forekommer mig, at man til engelsk Øl ikke har brug for høie Kjeldere.- Hvorledes Du i

dit første Anlæg vil indrette dit Oplæg af Porter, veed jeg ikke. Store Vats kan Du jo ikke bruge, da et saadant Vat vilde ligge altfor længe under Udtapning.- Hvad er der vel til Hinder for at lægge Portereren, som andet Øl paa Fade af 10 eller 20 Tdr ? Om Gjæringslocale og Store Room venter jeg forresten at høre dine Ytringer i anledning af mine Spørgsmaal i forrige Brev.

Imorgen afsendes nogle Kasser med bayersk Øl paa Flasker med et dansk Skib, der gaer paa Fragtfart til de engelsk vestindiske Havne. Det er af samme Slags, som jeg ar brygget til Theilmann, hvoraf jeg endnu har et Forråd af c 50 Tønder

Øllet har før Aftapningen - aldeles liig den Youngerske - faaet, efter Breysig's Anvisning, en Tilsætning af 1/1000 Bisulphite of Lime. Om nogle Dage afsendes ligeledes nogle Kasser med et af Melchior's Skibe til de danske Øer i Vestindien og samtidigt en halv Snees Kasser til et Firma i Rangoon i Ostindien, hvorfra det skal distribueres til forskellige Havne i Indien, China og maaske Australien. Jeg venter ikke, at bayersk Øl skal blive en søgt Exportartikel i Indien, men det er altid interessant at erfare om det kan taale Forsendingen. Før jeg afsender noget, der er opvarmet efter Veltens Methode, vil jeg først prøve Virkningen deraf herhjemme i længere Tid.-- Fra Gloxin har jeg i Aar forskrevet 6000 (pundtegn) Humle (ifjor kun 4000 pundtegn) hvoraf jeg har modtaget Halvdelen, der er meget smuk og af kraftig, behagelig Aroma. Jeg bruger den dog kun til Vinterøl og det første Foraarsøl.--Jeg har talt med Prof Jørgensen ved Landbohøiskolen, som har lovet at foranstalte AnalyserIII (19/11 påtegnet med blyant af Johannes Steenstrup)

af forskellige Bygprøver, foreløbigt af dansk, Oderbruck og Saale Byg.- Jeg lovede tillige at skaffe ham Prøver af engelsk Byg, som man forlanger det skal være i de engelske Malterier.- Kan Du skaffe mig nogle smukke Prøver af engelsk og skotsk Maltbyg ?Jeg saa forleden hos Mægler Sünckenberg en Prøve af Byg fra Norfolk, den skønneste jeg nogensinde har seet!!- Jeg har ogsaa læst i Johnstons engelske Agerdyrknings Chemi, at man i England sætter høiest Priis paa Norfolk Byg som Maltbyg, fordi Jordbunden dér er let, hvilket giver et melet Byg, hvorimod Bygget i andre Egne af England, hvor Jordbunden er stærkere leret, er grovere og

mere glasagtig og derfor foretrækkes til Formaling. Som Exempel paa sidstnævnte anfører Johnston Durham Byg.- Gjør man i Burton saadan Forskjel paa forskellige engelske Bygsorter efter Jordbunden ? Det vilde være mig kjært dersom Du kunde meddele mig nogle Oplysninger om disse Forhold, da jeg har lovet at

[På langs] Hermed Brev fra Sophus. Han ska holde Bryllup d 26^{de}. Jeg tænker at forære ham et Taffeluhrs. 10holde et Foredrag i Januar i Det Kongelige Landhuusholdningselskab om Bygget og om de Egenskaber, der i England kræves af Maltbyg. Forinden ønskede jeg at Analyserne kunde være foretagne, hvorfor jeg gjerne ret snart vilde have nogle Prøver af udsøgt engelsk Byg, mindst 2 Potter af hver. Af et Par Prøver vilde Jørgensen gjerne have c ½ Skjeppe (9 Potter) til at saae i deres forsøgsmark.-Det vilde give Prøverne forøget Betydning for Tilhørerne, dersom enkelte af dem vare "fra de berømte Bryggerier Bass, osv i Burton. Nb Da et Par Potter som sagt skal bruges til Analyser, maa der sendes et Par Potter mere af hver, for at have Noget til Foreviisning.--

Det glæder mig at Du faaer L. Hatt til Burton hvor Opholdet, som det synes, desuden er behageligere end jeg turde vente. Selv Christine Nilsson!

Søg nu bare at gjøre Dig gode Venner med Bindley og Robertson osv og passiar og disputeer dygtigt med Dem, derved faaer man dem bedst til at udvikle deres Tanker og Grunde.

[På langs] Din Moder har ikke Tid at skrive idag. Hun beder at hilse Dig. Lev vel! din Jacobsen

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARISBERGFONDET

^{angaaes}
 Maastricht — den andenlige Maginimil Pannelpf —
 Lau jeg i betinget anbefale Tarsfalt i min Talle.
 Den er 20 x 21 (alts i vore Maale, naar Millimeter
 er i Mitten af Skonstenens Canel forsynd)
 i 400 □ Alen per Jues Slags, med Løst Løse
 70 - 80 cændes daglig (24 Cændes per Jues Slags).
 400 □ al. = 1600 □ = i 160 □ Metres, altsaa
 naar end for Evenshed, naar detta gøres den Tindes,
 at man kan lære med en kan Chrysantid af
 at Mallet kan være godt Jalat Løst, for det
 kommer per de vedtagne Slags og faaledet altsaa
 vidgaa at blien Jaaet af at vedtagne Tanna.
 Med den ansetuente Udvidelse for afen, med det
 naar rigtigt at gøre den første Talle = 1/4
 af det Jule. — Naar byggingen blien 24 Alen
 bred indvendig, mit jeg vilvære at tage 3 Alen
 af bredden til en Gang til Landindels mellem
 Malt og Oralspunt, Oraggen, Udvidelse for bygge
 (ansetuente) Talle af det Løse Malt. Den blien
 da 21 Alen bred af bredden, naar Tallemanen
 (i sin Tid) tager i 1 Alen. Tallemanen faas faaledet
 20 Alen Længde og Tallefuldet best altsaa Jaa
 21 Alen indvendig per det til Vest. N. 1 er den første,
 Talle Talle, N. 2
 Udvidelse til en Jue.
 N. 3 er den anden.

Gang	Bygging	N. 1	N. 2	20	Mallari	Talle Talle, N. 2 Udvidelse til en Jue. N. 3 er den anden.
		N. 2	N. 3			
		21	5			

Jeg har læst diggenfudet med megen efter
læggingsen Længe som det er, heras
ledtill paa Tidensens Tæm, om de skulle megen
vænde eller længe sig finkædet. Den fælle
Længe som Vagelien, som er godt kelfandt dæm
dæm Cæmpet er U. Vænder er kært ved
føillet gæns at færligt Uklæb, da den som lill
Læde eller Længden. Dæm Længe som de A.
den Tæm, at Tidten med Lillæde som
førlænder med at tage den som kært ud og
fælle at Uklæde til Længden. Og fælle lillæde
dæm Længe at fælle en Længe med alle
en, fælle den i fælle det med gæns som de at
tage med Længe, som kært kært, men
men færligt med sig til sig alle. Dæm
Længe den med sig til alle kært paa Længe kært
lillæde Tidten som min, men væns den
som med længens sigdelig, gæns Uklæde
som at færligt kært, med den med som
Lillæde til at kært sig at gæns kært Længe
med Længden som i længens i Tæm.
Længden den med sig kært Længe at fælle de
engelse Længe, som jeg kært dæm at kært.
jeg gæns som Længe af sig og med de kært Længe.

Den siges at gjennem et Jær i London.
Vilke Maltpellets kængsel sig skal det:
Jær Jærst Loft Jær sig 2 Maltpellets 80 Eds
Loftet Jær 1400 [Alen] = 5600 [Alen] = 560 [Alen]
Dette er i næst Tilma fult aarum tilfødt
indtaget Jærst Jærst, da sig Jærst
Jærst Hæd li 70 Eds. Lige Maltpellets li
i 30 Eds besidder alt Jær 1400 [Alen] x $\frac{30}{160}$ =
262 1/2 [Alen] og en dobbelt Maltpellets 525 [Alen].
Jær i en Lægning af 24 Alen Længde
22 Alen Længde og end Tilleg Jærst
og Trappene i 25 Alen Længde. Jær
Jærst, at den mildt mælt i 12 Dage;
Jærst mildt mælt 3 Maltpellets af vand
Kængsel, men sig Jærst, at den til Længde
Jærst en 10 Dages Malting og i Jærst
er jo 2 1/2 Maltpellets tilfødt Malting
Længde sig Lægning med 2 Dage, d. a. med 800
Malting, Jærst er Jærst nok, Jærst li
Lægning Jærst Jærst Loft, alle Jærst
Jærst Jærst Jærst. - I Jærst Jærst
Jærst Jærst Jærst, at man kan Jærst

Jærst

3 Draggere med 6 Alend Skullammin og 11
mit maakeu mere rigeligt, at indrettede
den æreste Gjælders Guld med Minorskille
eller med udtag at Juelen den indrettede
Gjældens med flade Juelinger, selv om man
dronet lader noget i Jætte. Det fortales
enig, at man vil sætte sig ikke for Løse
for Jætte Gjældens. - Jætteløst der i det
første Omlæg mit indrettede det Omlæg af Jætte,
med jeg ikke. Havn Væle kan du jo ikke
længere, da at paadant det vilde lægge altes
længere indrettede indretting. - Jætte er det med
til Jætte for at lægge Jætte, som andet
ikke paa Løse af 10 eller 20 ⁺eds ?
Om Gjættens Løse af Havn Røse med
jeg Jættens at Jætte den Gjættens i
Omlægning af mine Gjættens med i Jættens
Løse.

Jættens affærdet nogle Jætte med ^{hænde} ~~ikke~~ paa
Løse med ^{ikke} ~~ikke~~, der gaar paa Jættens
til de enkelte mestendeste Jætte. At er af Jætte
Omlæg, som jeg Jætte til Jættens, Jættens
jeg indrettede Jætte af i 50 ⁺æds

Skild for sin Afrejning - allerede lig den
Yungere - først efter Prinsens Anordning,
en Tilføjelse af 1000 Rivulphite af Limes.
Om nogle dage affendte ligledes nogle Tønder
med et af Melchior's Biler til de danske Skibe
i Moskuden og særskilt en Galn med Tønder
til et Liens i Rangoon i Ostindien, foruden
det skal distribueres til forskjellige Jæmner i
Indien, China og maaske Australien. Jeg
meener ikke, at bairer skulde være en
sagt foranstaltning i Indien, men de er
allid inderrubet at rase, om det kan kaldes
Landsindien. Der er affendte noget, der er
opvarmet efter Veltens Methode, med mig først
gjennem Rindningen deraf forfæmmer i Længden
Eid. — Den Glaxie for mig i Aar
forfæmmer 6000 te Jæmner (Liffis den 4000 te)
Jeg er mig selv medtaget Jæmner, der er meget
færdig og af Graftig, besagelig Aarvæn. Jeg
bringer den dag den til Rindningen og de første
Lægerne al. —
Jeg var held med Jørgensen og Landteget,
Halen, som var læst ud foranholdt. Aarvæn

Den 3. Febr. 1848
Efter at have været
i den sidste
Juleaften
Juleaften

faede et Søndag i Januar i det Engliske
Landstingsforbunds første og tredje og den
de fjerde, der i England er det af Maltlag.
Læreren sendte mig, at Analyserne kunde være
færdige, men jeg gjæmte det først indtil
Juleaften, men af indlagt angik det, ^{uden}
2 Stæder af Jule. Af et par Juleaften sendte
Juleaften gjæmte Jule i 12 Stykker. (9 Stæder)
til at Jule i det Søndag aften. —
Det meste gjæmte Juleaften sendte det
for Eilfanden, som den sendte af den mere
"for de herunder angik det", og i det
M. da et par Stæder Jule Jule Jule
til Analyser, men det sendte et par Stæder
mere af Jule, for et Jule Jule til Jule
næring. —
Det glæder mig at du Jule L. Kalle til det
for det, som det Jule, der den er besagelig
and jeg sendte mere. Det Christen Nilleff! —
Til mig bare at gjæmte det Jule Jule
Bridley og Robertson og angik det og det
dette med den, som det Jule mere den
det at sendte det Jule Jule